

Svar på Naturvårdsverkets remiss - Förslag till nationell förteckning över invasiva främmande arter

Örebro kommun har bjudits in att lämna synpunkter på Naturvårdsverkets remiss - Förslag till nationell förteckning över invasiva främmande arter.

Invasiva främmande växter sprids generellt snabbt och hotar den inhemska biologiska mångfalden, till exempel den inhemska väggkantsfloran, som utgör en stor del av vår kvarvarande ängsflora.

Sedan år 2016 har det funnits en EU-förteckning över invasiva främmande arter som är av betydelse för hela EU. Sedan en tid har ett arbete med att ta fram en nationell förteckning över invasiva arter som är av särskild betydelse för Sverige pågått. Naturvårdsverket föreslår att följande arter tas upp i den nationella förteckningen (*blomsterlupin, sandlupin, parkslide, jätteslide, hybridslide, vresros, kaukasiskt fetblad, sibiriskt fetblad, strandkotula, spärroxbär, kanadensiskt gullris, höstgullris och mink*). Arternas bidrag till eller hot mot ekosystemtjänster, skadekostnader för samhället, effekter på människors hälsa och möjlighet att utöva rekreation i naturen ligger till grund för det nationella urvalet.

Regleringen innebär att det blir förbjudet att sälja och odla arterna. Naturvårdsverket skriver att detta är ett viktigt steg i att minska utbredningen av växtarterna genom att det inte längre går att köpa frön och plantor. Vidare innebär förbuden mot att transportera, använda och släppa ut arterna i miljön bland annat att krav på att till exempel hantering av jordmassor som innehåller växtdelar eller avfallshantering måste ske på ett sådant sätt att växtdelar dör och inte sprids. Huvudregeln i lagstiftningen om invasiva främmande arter (IAS-lagstiftningen) är, i enlighet med principen om att förorenaren betalar, att det är den som har rådighet över en viss fastighet som ska vidta och bekosta åtgärder mot förekomster av arterna på fastigheten.

Örebro kommun välkomnar att en nationell förteckning över landlevande invasiva främmande arter tas fram. Förslaget innebär tydligare riktlinjer i det praktiska arbetet med hantering och bekämpning.

Om förslaget till riktlinjer antas innebär det dock stora ekonomiska konsekvenser. Bekämpnings- och utrotningsåtgärderna mot arterna som föreslås, tillsammans med ökad administrativ samordning och extern kommunikation, bedöms kraftigt överstiga de resurser som i dagsläget finns tillgängliga för hanteringen. Örebro kommun vill därför framföra att ökade resurser för bekämpning av invasiva arter behöver tillföras Länsstyrelserna för vidare förmedling till kommunerna, i linje med vad även SKR anser. Önskvärt vore om invasiva arter kunde klassas som föroreningar och kommunerna kunde kompenseras för hanteringen på samma sätt som för sanering av förorenad mark. Bekämpning av invasiva arter utgör en nationell angelägenhet.

Några önskemål om förtydliganden

Vad gäller arten parkslide finns det i dag inte några kända, väl fungerande metoder för utrotning. Därför har förslaget endast krav på begränsning av arten. Detta menar Örebro kommun i grunden är positivt, men det riskerar också att innebära oklarheter. Om ett bestånd av parkslide visar tecken på att sprida sig, eller om bestånden växer längs vatten, gång-, cykel-, bil- eller järnväg, ska fastighetsägaren alltid vidta utrotningsåtgärder. Naturvårdsverket skriver i remissen att lämpliga åtgärder varierar från plats till plats beroende på lokala förhållanden, ålder och storlek på beståndet. Det kan innebära exempelvis nedklippning och övertäckning med geotextil och 20 cm täcklager, alternativt att beståndet grävs bort helt och hållet. Som Örebro kommun ser det finns det en risk att markägaren vidtar utrotningsåtgärder som trots upprepade försök och åtskilliga resurser misslyckas, eller till och med ökar spridningen av beståndet, för att sedan riskera att få ett föreläggande. Ytterligare förtydligande från Naturvårdsverket önskas därför skyndsamt efter att förteckningen är antagen angående vad som anses vara tillräckliga försök till utrotning av parkslide från kommuner och andra fastighetsägare.

Riktlinjer och vägledning gällande avfallshanteringen för de främmande invasiva arter som förs upp på förteckningen önskas för att hanteringen ska ske så korrekt som möjligt. Även riktlinjer och utveckling av nya metoder vad gäller hanteringen av invasiva växter i jordmassor önskas. Jordmassor som tas emot för deponi på kommunens avfallsanläggning får inte innehålla invasiva växter då det saknas förutsättningar för hantering av växterna i dag. De invasiva växterna kan även riskera att kontaminera det vanliga trädgårdsavfallet på återvinningscentraler, vägledning kring hantering av kontaminerat avfall önskas således.

Delaktiga i framtagandet av remissvaret har Naturvårdsenheten och Fastighetsenheten vid Miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen samt Parkenheten och Avfallsenheten vid Teknik- och serviceförvaltningen varit.

Erik Blohm
Förvaltningsdirektör Miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen
Örebro kommun